

Foto: Hugo Willockx

Bosmuis (*Apodemus sylvaticus*)

De arme Nederlandse taal

muís *de; v(m) muizen* 1 klein knaagdier 2 dik, vlezig gedeelte vd duim 3 aan een computer gekoppeld bedieningsapparaatje

Honderdduizenden woorden telt onze taal en schoon is ze zeker, maar toch slagen we er vaak niet in om planten en dieren een correcte naam te geven. Onze "muizen" zijn daarvan een perfect voorbeeld. Alle pluizige beestjes kleiner dan een "rat" worden gezwind over dezelfde kam geschoren.

Spitsmuizen voldoen zelfs niet aan de definitie van het woordenboek. Het zijn geen knaagdieren, maar insecteneters. Woelmuizen zijn dan weer vegetariërs, met een afgeronde kop, kleine oren en een korte staart. De enige echte muizen zijn daarentegen alleseters. Ze hebben grote oren en ogen om prooien en vijanden waar te nemen en een lange staart om goed hun evenwicht te kunnen bewaren. Huismuis, Bruine rat en tekenfilmfiguur Mickey Mouse zijn enkele vertegenwoordigers en ook de Bosmuis hoort in dit rijtje thuis.

Tafelmanieren

De Bosmuis is qua uiterlijk het best te vergelijken met de alomgekende Huismuis, maar in plaats van egaal bruingrijs is ze tweekleurig. De bovenkant is meestal glanzend goudbruin en de buik helderwit. Zoals haar naam laat vermoeden, voelt ze zich opperbest in bossen. Maar ook in houtkanten, tuinen, parken en ruigtes vindt men Bosmuizen, zolang er maar voldoende be-

schutting is. De nesten worden ondergronds gemaakt, maar ook in boomholtes, oude vogelnesten, takkenhopen en nestkastjes. Als alleseter zet ze haar tanden in de zaden van allerlei bomen, struiken en kruiden, bessen, stengels, bladeren, mos, paddenstoelen en ongewervelden zoals slakken, regenwormen en kevers.

Harde vruchten zoals hazelnoten worden op een karakteristieke manier aangevreten. Nadat ze een klein gaatje heeft gemaakt, steekt de muis hier haar onderste snijtanden in om het verder open te knagen. Haar bovenste snijtanden schuren daarbij langs de buitenrand en laten rond de ronde opening een kring van straalsgewijze krassen achter. De Bosmuis houdt ervan om op een vaste veilige plaats te eten. Daar stapelen zich na verloop van tijd allerlei etensresten zoals aangeknaagde nootjes en slakkenhuisjes op. Bij het opruimen van tuinhuisjes en schuren stoot men wel eens op dit soort mini-vuilnisbelten. In tijden van overvloed hamstert de kleine knager ook bewaarbaar voedsel, dat ze in speciale voorraadkamers verstopt. Zo kan je soms nestkastjes boordevol eikels of hazelnoten aantreffen.

Trap-happy

Wie in het bos rondloopt, zal maar zelden een Bosmuis tegenkomen. Ze is vooral nachtactief om zoveel mogelijk roofdieren te vermijden, maar uilen (vooral Bosuil), vossen, marters en katten weten toch heel wat Bosmuizen te verschalken. Het is dan

ook een zeer algemene soort, die regelmatig gevonden wordt in braakballen. Maar er zijn nog andere mogelijkheden om de aanwezigheid van de soort vast te stellen. De Bosmuis is heel nieuwsgierig en laat zich gemakkelijk vangen in inloopvallen (live-traps). In plaats van dood te vallen van de schrik - zoals spitsmuizen dat wel eens doen - gaat zij vaak doodgewoon haar vacht zitten poetsen. Toch is dit een teken van stress. Je zou kunnen zeggen dat ze de schijn hoog houdt. Sommige dieren leren dan weer dat ze niets te vrezen hebben en laten zich keer op keer opnieuw vangen om van het lekkere aas te kunnen eten. In het vakjargon heet zoiets trap-happy.

Bij het vrijlaten maakt de dappere muis zich behendig en vaak met spectaculaire kangoeroesprongen uit de voeten (tenzij haar buikje vol pindakaas zit natuurlijk).

Goede buren

Aangezien Bosmuizen in geschikte biotopen best wel hoge dichtheden kunnen halen, is een goed nabuurschap met soortgenoten en andere dieren natuurlijk erg belangrijk. Tijdens de winter zijn ze dan ook vrij verdraagzaam tegenover elkaar, maar in de voortplantingsperiode dulden de vrouwtjes geen indringers in hun territorium. De mannetjes hebben eerder overlappende leefgebieden. De Rosse woelmuis komt voor in hetzelfde biotoop, maar voor haar is vooral een vochtige humuslaag belangrijk. Ze eet bovendien veel groene plantendelen en maar weinig dierlijk voedsel, zodat ze enkel nog moeten knokken voor de voedzame hazelnootjes en andere zaden.

Meer over de Bosmuis:

<http://waarnemingen.be/soort/info/377>

<http://www.zoogdiervereniging.nl/node/581>

Sporen herkennen op hazelnootjes:

<http://www.zoogdierenwerkgroep.be/index.php?id=130>